

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/89/2019/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

149/2019. (V. 9.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2019. február 27-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2019. május 9-én – Fráterné Dr. Ferenczy Nóra előadó testületi tag távollétében, írásbeli előterjesztése nyomán – megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2019. február 26-án történt rendőri intézkedés (előállítás), annak időtartama és körülményei, továbbá a rendőri bánásmód miatt 2019. február 27. napján, elektronikus úton terjesztette elő panaszát, amit 2019. március 11. napján, elektronikus úton kiegészített.

I.

1) a) A panaszbeadvány és annak kiegészítése szerint a panaszos 2019. február 26-án 11 óra körüli időpontban gépkocsival közlekedett T. település főútján P. felől Ny. felé, kb. 30-40 km/órás sebességgel, amikor a város közepén lévő kijelölt gyalogos-átkelőhelyen, a panaszos előtt kb. 30 méterre két gyalogos kezdte meg az átkelést a szembejövő sávban. A panaszos látta, hogy a gyalogosok megzavarása nélkül tud áthajtani a gyalogos-átkelőhelyen, ezért változatlan sebességgel áthaladt. Ezzel egyidejűleg a szembejövő sávban egy rendőrségi szolgálati gépkocsi, és mögötte még több autó megállt, és átengedte a gyalogosokat.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Ezt követően a szolgálati gépkocsi megfordult, és pár száz méter után a rendőrök megállították a panaszost. A rendőrök közölték, hogy azért állították meg, mert közlekedési szabálysértést követett el a panaszos: mindenképpen meg kellett volna állnia a gyalogos-átkelőhely előtt. A panaszos közölte, hogy a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) nem ír elő kötelező megállást, csak kötelező elsőbbségadást. Utóbbi viszont csak akkor merül fel, ha a közlekedésével a gyalogosok átkelését megzavarná, és sebesség-, vagy irányváltoztatásra kényszerülnek, de ez nem merült fel az adott esetben, mert áthaladásakor a gyalogosok a menetiránya szerinti bal oldali forgalmi sávra éppen leléptek a járdáról.

Az intézkedő rendőrök ijesztgetni kezdték a panaszost: van kamerafelvétel, ami alapján egyértelmű lesz, hogy meg kellett volna állnia, illetve, ha feljelentik, a szabálysértési előadó majd kétszer annyi büntetést fog megállapítani. A panaszos ennek ellenére a szabálysértést nem ismerte el.

A rendőr közölték, hogy ebben az esetben „azonnali, sürgős szabálysértési kivizsgálás szükséges”, ezért előállítják a T. Város Rendőrkapitányságra, ahova a beszállítása kb. 5 percet vett igénybe. A panaszos nem tanúsított az intézkedés során ellenállást, a rendőri utasításoknak eleget tett. A rendőrök akkor közölték, hogy az előállítás időtartama egy vagy másfél óra lesz. Ennek ellenére a panaszost több mint öt órán keresztül tartották fogva, közben a helyiséget nem hagyhatta el, enni és inni nem adtak neki. A várakozás közben ruházat-átvizsgálást is fogvatartottal vele szemben, annak során nem találtak nála veszélyes tárgyat.

Az előállítás időtartama alatt lefolytatták a szabálysértési eljárást, annak során a panaszost és a rendőrségi gépkocsi első ülésén ülő rendőröket is meghallgatták. A meghallgatásokat a fogvatartás negyedik órájában fogvatartottal.

A szabálysértési eljárás lefolytatásával kapcsolatban a panaszosnak nincs panasza. Az eljárás végén megállapította a szabálysértési előadó, hogy nincs bizonyíték a szabálysértés elkövetése tekintetében, és kiemelte: a kijelölt gyalogos-átkelőhelyen nincs kötelező megállás előírva.

Az előállítás után a panaszost visszavitték az autójához és folytathatta útját.

b) A panaszos álláspontja szerint előállítás nélkül, egy később egyeztetett időpontban le lehetett volna folytatni a szabálysértési eljárást. Az előállítása miatt továbbá a munkahelye jelentős bevételtől esett el, mert egy 200.000 forint értékű munkát nem tudott elvégezni. Sérrelmezte továbbá azt is, hogy jelezte a rendőröknek: vesebeteg, kétnaponta 4 órát dialízisen kell lennie a kórházban, így a fogvatartás különösen rosszul érintette (aznap tudott volna dolgozni, másnap kellett kórházba mennie). Rosszullét nem fogta el a panaszost, a rendőrök kérdésre, hogy kell-e gyógyszer szednie, közölte, hogy este kell csak bevennie. Az öt órán túli fogvatartása ellenére nem kapott ételt és italt (amíg pedig a rendőrök elmentek félórara ebédelni), illetve erre vonatkozóan nem is nyilatkoztatták.

2) A panaszos továbbította a Testület részére a rendőrségi előállítás időtartamáról szóló ígatólást, és a szabálysértési eljárás megszüntetéséről szóló határozatot. Azok tartalmát a Testület az Állásfoglalás II. részénél ismerteti.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében további felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A panaszossal szemben a T. Város Rendőrkapitányság *Osztály állományába tartozó három rendőr foganasította az elsődleges, panaszolt rendőri intézkedést (előállítást): két r. őrmester (B.D., M.I.) és egy r. főörzsörmester (T.I.).

2) Az elsődleges rendőrségi iratok az alábbi információkat tartalmazzák.

a) Az előállítás végrehajtásáról, kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint 2019. február 26-án 11 órakor a T. Város Rendőrkapitányság rendőrei dinamikus ellenőrzést hajtottak végre T. városban, a K.L. utcában. Az ellenőrzés során arra lettek figyelmesek, hogy a K.L. utca 10. szám előtti kijelölt gyalogos-átkelőhelyen P.írányából Ny. irányába közlekedő gépjármű vezetője (a panaszos) nem adott elsőbbséget a gyalogos részére. A gyalogos az OTP irányából az * étterem irányába kezdte meg az áthaladását, amit nem tudott végrehajtani a gépjármű elhaladása miatt. Az eset előtt a rendőrök a szolgálati járművel éppen az említett gyalogos-átkelőhelyet közelítették meg. A szolgálati gépkocsit a r. főörzsörmester vezette, aki a gyalogosok átkelőhelyhez érkezését észlelte, ezért megállt előtte. Az esetet kb. 5 méterről észlelte a r. főörzsörmester.

Ezt követően a panaszos gépjárműve után fordultak a rendőrök, és megkülönböztető jelzést használtak a panaszos járművének megállítása céljából, akit a K.L. utca 35. szám alatti helyen intézkedés alá vontak. A r. főörzsörmester ellenőrizte a nyilvántartó rendszerekben, és megállapította, hogy a panaszos körözésben nem szerepel, érvényes vezetői engedéllyel rendelkezik, valamint nem áll eltiltást hatálya alatt. Ezt követően ellenőrzés alá vonta az általa vezetett gépjárművet, ami szintén nem szerepel körözésben, rendelkezik érvényes műszaki engedéllyel, és nem áll kilitás hatálya alatt.

Ezt követően a r. főörzsörmester közölte a panaszossal, hogy cselekményével szabálysértést követett el: nem adott elsőbbséget a kijelölt gyalogos átkelőhelyen a gyalogos részére. A panaszos a szabálysértést nem ismerte el. Ezt követően közölte vele, hogy a T. Város Rendőrkapitányságra fogják előállítani, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 33. §-ának (2) bekezdés f) pont II. fordulata alapján, amit megértett és tudomásul vett.

A panaszossal szemben az egyik r. őrmester (B.D.) ruházat-átvizsgálást hajtott végre, annak során közbiztonságra különösen veszélyes eszközt, jogszabályba ütköző tárgyat nem találtak. A panaszossal közölték, hogy az intézkedéssel szemben 30 napon belül panasszal élhet, amit szintén megértett és tudomásul vett.

A jelentés szerint 11 órakor az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés 1. fordulata alapján a panaszost igazoltatták, a 31. § (1) bekezdése alapján átvizsgálták, és a 33. § (2) bekezdés f) pont II. fordulata alapján (szabálysértést elkövető személy, akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható) előállították. Az intézkedés során kényszerítő eszközt nem alkalmaztak, mivel a panaszos együttműködő magatartást tanúsított az intézkedés során. A panaszos az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése alapján kiértesítést nem kért.

Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján az előállítás okáról a tájékoztatót és az előállítás idejéről szóló igazolást kiadták.

A panaszost további intézkedés végett 13 óra 25 perckor sérülés- és panaszmentesen átadták a T. Város Rendőrkapitányság *Osztályára.

b) Az előállítás végrehajtásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a panaszos igazoltatása, a személy átvizsgálása és előállítása jogszerű, szakszerű és arányos volt.

c) A „Nyilatkozat” elnevezésű dokumentum szerint a panaszos a jogorvoslati jogaira vonatkozó tájékoztatást az Rtv. 92-93. §-ai alapján megkapta. A vele szemben alkalmazott személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel kapcsolatban panasszal nem élt. Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján az előállítás okáról, annak várható időtartamáról a tájékoztatást szóban, a részére kiállított – az előállítás időtartamáról szóló – igazolást átvette. Élelmezés nem kért, betegségben nem szenved. Sérülése a rendőri intézkedés során nem keletkezett, orvosi ellátásban nem részesült. A panaszos a dokumentumot aláírta. Ezen a dokumentumon szerepel továbbá, hogy ellene az általa elkövetett cselekmény miatt szabálysértési feljelentést tettek (külön iratban) a rendőrök.

d) Az előállítás időtartamáról szóló igazolás szerint – amely egyebek mellett a Testület elérhetőségét és a panasz benyújtásának határidejére vonatkozó tájékoztatást tartalmazza – a panaszossal szemben az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján személyi szabadságot korlátozó intézkedést fogantatosított a rendőrség. Kezdeté 2019. február 26. 11 óra, vége 16 óra 10 perc. A panaszosnak a személyi szabadság korlátozásának időtartama alatt sérülése nem, panaszja viszont keletkezett. A panaszos kézzel írta az igazolásra, hogy „időre mentem volna, így a kiesett időm sokba kerül”. Az igazolás egy példányának átvételét a panaszos aláírásával elismerte.

e) A szabálysértési nyilatkozat szerint a panaszos 2019. február 26. napján 11 órakor a gyalogos-átkelőhelyen a gyalogos részére nem adta meg az elsőbbséget. Az elkövetés helye T. település, K.L. utca 10.

A panaszos személyi körülményeiről nyilatkozott, azonban a szabálysértés tényét nem ismerte el. A panaszos a dokumentumot aláírta.

3) A rendőrség továbbította a szabálysértési eljárás egyes iratait is.

a) A szabálysértési feljelentés a szabálysértés leírását az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben [Állásfoglalás II. rész 2) a) pont] foglaltakkal szó szerint egyezően tartalmazza, ezért annak ismertetésétől a Testület eltekintett.

A rendőrök a panaszos által elkövetett, és a KRESZ 43. §-ának (1) bekezdésébe ütköző szabálysértés elkövetése miatt tettek feljelentést.

b) A panaszos mint eljárás alá vont személy meghallgatását a T. Város Rendőrkapitányság r. hadnagy szabálysértési főelőadója foganatósította. A meghallgatás 2019. február 26-án 13 óra 29 perckor kezdődött és 14 óra 20 percig tartott.

A panaszos meghallgatása során elmondta, hogy aznap 11 óra körül kisteherautóval közlekedett (a járműben egyedül utazva) T. főutcáján, P. irányából Ny. irányába. Az autóban 500 kilogramm vas kalibráló súlyokat szállított. Párszor már járt ezen az útszakaszon. Tiszta, jó látási viszonyok voltak. Mintegy 30 km/óra sebességgel közlekedett, mivel sűrű volt a forgalom, így a gyalogos-átkelőhelyet 50-100 méterről észlelte, amin gyalogos nem közlekedett. Közvetlenül a panaszos előtt jármű – ami akadályozta volna a beláthatóságot – nem közlekedett, csak a kerékpárosok és az úttest szélén parkoló autók miatt ment a megengedettnél jelentősen lassabban. Kb. 30 méterre lehetett a gyalogos-átkelőhelytől, amikor észlelte, hogy a szembe jövő rendőrautó és a mögötte közlekedő autók megállnak. Nagyjából ekkor, a menetiránya szerinti baloldaltól lépett le a gyalogátkelőhelyre két gyalogos. A jobboldal felől gyalogos nem várt átkelésre, illetve nem kezdte meg az átkelést. A gyalogosok közül az egyik felnőtt lehetett, a másik személyre a panaszos nem emlékezett. Mivel a szembejövő sávban voltak, a panaszos sávjától nagyon messze, ezért úgy érezte, ha tartja ezt a sebességet, nem zavarja őket az áthaladásukban, ezért előttük áthaladt az átkelőhelyen. Az úttest teljes szélessége az útszakaszon kb. 8 méter lehetett, és a panaszos érzése szerint a gyalogosok előtt való elhaladásakor kb. 3 méterre lehettek az autójától, még a szembejövő forgalmi sáv közepén jártak. Ezután a panaszos továbbhaladt, majd észlelte, hogy a rendőrök hang- és fényjelzéssel meg akarják állítani. Ezért megállt az első megfelelő helyen, ahol a rendőrök igazoltatták, és tájékoztatták arról, hogy szabálysértést követett el, mivel nem adott elsőbbséget a kijelölt gyalogos-átkelőhelyen közlekedő gyalogosoknak. A panaszos azért döntött az áthaladás mellett, mivel a járműben szállított vassúlyok a hirtelen, erőteljes fékezés hatására megváltoztathatták volna a jármű menettulajdonságát.

A panaszos véleménye szerint a gyalogosokat egyáltalán nem zavarta meg az átkelésben, illetve nem is veszélyeztette őket. A gyalogosoknak a haladási irányukat, illetve sebességüket nem kellett megváltoztatniuk. A feljelentésben szereplő mondat, miszerint „a gyalogos nem tudta végrehajtani az átkelését a gépjármű elhaladása miatt”, azért került be a panaszos szerint, hogy az intézkedő rendőrök a saját igazukat így bizonyítsák. A helyszínen a rendőrök azt közölték vele, hogy a szabálysértésről kamerafelvétel készült, ami mindenképpen igazolja, hogy nem állt meg a zebra előtt. Azt nem közölték, hogy ez térfigyelő kamera, vagy a rendőrautóban elhelyezett kamera felvétele. A helyszínen nem kérte a panaszos, hogy mutassák meg a felvételt, mivel feltételezte, hogy feljelentik, és pár perc múlva mehet tovább, a szabálysértési eljárást pedig majd Budapesten lefolytatják vele szemben, amikor majd meg tudja nézni a bizonyítékot. Nem gondolta, hogy emiatt előállítanak a Rendőrkapitányságra, ahol több órát kell várakoznia.

A szabálysértés elkövetését a panaszos a meghallgatása során sem ismerte el.

c) A rendőrség tanúként hallgatta meg a szolgálati gépkocsit vezető r. főtörzsőrmestert. A meghallgatását a panaszos meghallgatását foganatósító r. hadnagy foganatósította 2019. február 26-án 14 óra 23 perctől 14 óra 46 percig.

A r. főtörzsőrmester tanúkénti meghallgatása során úgy nyilatkozott, hogy a kérdéses időpontban jó látási és észlelési viszonyok voltak. A gyalogos-átkelőhelynél azt észlelte, hogy azt az OTP irányából két gyalogos közelítette meg, egy felnőtt férfi és egy gyermek. Ezért a szolgálati

gépjárművel lassított, már szinte meg is állt, amikor azt észlelte, hogy a szembejövő forgalmi sávban egy kisteherautó közlekedik, véleménye szerint a megengedett sebességhatáron belül. Ezt az autót a gyalogos-átkelőhelytől kb. 40 méterre észlelte, ami azonban a sebességét nem csökkentette, és az átkelőhelyen megállás nélkül haladt át, miközben a két gyalogos már a gyalogos-átkelőhelyen lelépett. A gyalogosok az úttesten egy-két lépést tettek meg. A rendőr véleménye szerint a panaszos a gyalogos-átkelőhelyet nem mérsékelt sebességgel közelítette meg, mivel ugyanazzal a sebességgel haladt át az átkelőn, ahogyan előtte közlekedett. A rendőr a szolgálati gépjárműből jelezni sem tudott neki, hogy álljon meg, hanem utána kellett fordulniuk. Mivel a szabálysértést észlelve azonnal a panaszos után indultak, a gyalogosokat nem tudták intézkedés alá vonni, a járművet kb. 500 méterre sikerült megállítani, mivel elég sűrű forgalom volt. Az áthaladó gyalogosoknak az áthaladási irányukon és sebességükön nem kellett módosítani, illetve csökkenteni, mivel még éppen akkor léptek le az úttestre. A r. főörzsőrmester arra a kérdésre, hogy a gyalogosok féktávolságon belül léptek-e le az úttestre, illetve, hogy a panaszos zavarta-e a gyalogosokat az áthaladásukban, nem tudott válaszolni. Kamerafelvételt közöltek a panaszossal, mivel abban a tudatban volt a rendőr, hogy a K.út és a B. út kereszteződésénél elhelyezett térfigyelő kamera működőképes. Az intézkedés során, a Rendőrkapitányságon a rendszergazda azonban azt a tájékoztatást adta, hogy az a kamera jelenleg nem működik.

d) A rendőrség tanúként hallgatta meg a panaszos ellen indult szabálysértési eljárásban a szolgálati gépkocsi jobb első ülésén utazó r. őrmestert is, akinek meghallgatását a panaszos meghallgatását foganatosító r. hadnagy foganatosította 2019. február 26-án 14 óra 47 perctől 15 óra 7 percig. A rendőr szintén úgy nyilatkozott, hogy tökéletes, nappali látási és észlelési viszonyok voltak, amikor a közlekedésük során észlelték, hogy az OTP irányából egy férfi át akar kelni az úttesten. Az átkelési szándékát egyértelműen jelezte, mivel jobbra, illetve balra tekintett. Mivel a rendőrök megálltak, ezért a gyalogos az átkelést megkezdte és rálépett az úttestre. Ezt követően észlelték, hogy kb. 40-50 méterre P. irányából Ny. irányába közlekedett egy kisteherautó. A r. őrmester véleménye szerint a panaszos a sebességhatáron felül (?) közlekedett a járművel. A gyalogos a szolgálati gépjármű előtt járt, amikor a panaszos járműve áthaladt a gyalogos-átkelőhelyen, a gyalogos ezért meg is torpant, mivel nem tudta zavartalanul végrehajtani az átkelést. A gyalogos az átkelése során a sebességét csökkentette. A panaszos észlelte a gyalogost, és féktávolságon belül volt.

A r. őrmester úgy nyilatkozott, hogy a feljelentésben szereplő mondattal („a gyalogos az átkelést nem tudta végrehajtani”) azt kívánta kifejezni, hogy a gyalogosnak meg kellett torpannia az áthaladása során. A gyalogos és a panaszos járműve között kb. 2 méter távolság volt.

e) A T. Város Rendőrkapitányság mint szabálysértési hatóság az elsőbbség és az előzés szabályainak megsértése miatt folyamatba helyezett eljárást megszüntette, mivel az eljárás adatai alapján nem állapítható meg, hogy a panaszos a szabálysértést elkövette és az eljárás folytatásától sem várható eredmény,

A határozat indokolása szerint az intézkedő rendőrök a gyalogosok magatartásával kapcsolatban a meghallgatásuk során eltérő nyilatkozatokat tettek. Eltérően mondták el, illetve határozták meg a gyalogos helyzetét a gyalogos-átkelőhelyen, amiből egyértelműen nem volt megállapítható annak ténye, hogy a gyalogos zavarása nélkül a panaszos gépjárműve a kijelölt gyalogos-átkelőhelyen áthaladhatott. A közlekedési szabályokat meghatározó jogszabály nem ír elő teljeskörűen megállási kötelezettséget abban az esetben, amikor a járműtől ellentétes irányból érkezik a gyalogos. Ha egy jármű úgy halad el egy gyalogos előtt, hogy irány- illetve sebességváltoztatás nélkül sem kerül a gyalogos a jármű hatókörébe, akkor a gyalogos elsőbbségi

joga biztosított volt. A szabálysértési eljárás során nem volt teljeskörűen bizonyítható, hogy a panaszos a közlekedési magatartásával a gyalogosok átkelését a gyalogos-átkelőhelyen zavarta volna (a feljelentett szabálysértéssel kapcsolatban egyéb bizonyítási eszköz nem volt beszerezhető).

4) A Testület felvilágosítás-kérése alapján az intézkedő rendőrök utólag jelentést készítettek.

a) A szolgálati gépkocsit vezető r. főtörzsőrmester jelentése az Állásfoglalás II. rész 2)-3) pontjaiban ismertetett dokumentumokhoz képest az alábbi többlet információkat tartalmazza.

2019. február 26-án 10 órától 12 óráig a város központjában, dinamikus ellenőrzés keretein belül a kiemelt szabálysértők kiszűrését határozták meg feladatként a rendőröknek, írásos és szóbeli eligazítás (utasítás) alapján. Az eligazításban az is szerepelt, hogy kiemelt szabálysértés (az elsőbbség és az előzés szabályainak megszegése, a kanyarodási szabályok megsértése) észlelése esetén a szabálysértőt a szabálysértési hatóság elé kell állítani. Abban ugyanakkor „nem szerepelt olyan tényre vonatkozó utasítás, hogy kit kell vagy kit nem kell előállítani a hatóság elé, értve ezen tényt arra vonatkozólag, hogy az adott személy helyi lakos, más város lakója vagy esetleg külföldi személyről van szó. Ezen tényre a korábbiakban sem volt semmilyen célirányos utasítás”. Az említett szabálysértések listáját – amelyek esetén szabálysértési hatóság elé állítás intézkedést kell fogranatosítani – a szolgálatirányító parancsnok irodájában is kifüggesztették.

A r. főtörzsőrmester jelentésében a panaszos magatartásával kapcsolatban úgy nyilatkozott, hogy a felnőtt férfi és a gyermek a gyalogos-átkelőhelyre ráléptek, ott kb. két lépést tettek meg, ezen mozgásukat még szemmel kísérte, ezt követően azonban már a panaszos gépjárművét figyelte: hogy az átkelőhely előtt megáll-e, megadja-e az elsőbbséget a gyalogosok részére. A panaszos a gyalogos-átkelőhely előtt nem lassított (sőt gyorsított) és úgy hajtott keresztül, hogy a két gyalogos már bőven a gyalogos-átkelő helyen tartózkodott az úttesten (a másik forgalmi sávban). Ezután is a gépjármű mozgását figyelte a rendőr a visszapillantó tükörben, hogy merre távozik. Ezután – mivel a r. főtörzsőrmester vezette a szolgálati gépkocsit – elsődlegesen a biztonságos megfordulási lehetőségét kereste, a gyalogosokat már nem figyelte. Megfordult és a távozó panaszos után ment. A r. főtörzsőrmester megjegyezte, hogy szerinte a panaszos „cselekménye a gyalogos-átkelőhelyen veszélyes volt, ami mindenképpen szabálysértésnek minősül, mivel a főút két forgalmi sáv és szélessége sem túl nagy, továbbá a városközpont gyalogos forgalma itt a legnagyobb, amely ekkor is nagy volt, lévén hétköznap 11 óra volt”.

A panaszos gépjárművét a K. út 35 szám előtt érték utol, az intézkedéstől kb. 500 méterre. A panaszost igazoltatták, szondáztatták, és közölték vele, miért vonták intézkedés alá (a kijelölt gyalogos-átkelőhelynél nem biztosított elsőbbséget a már átkelő gyalogosok részére). A panaszos a neki elmondottakat tudomásul vette, de közölte, hogy a szabálysértést nem követte el, és az elkövetés tényét vitatta. A helyszíni intézkedések alatt közölték a rendőrök az eljárási rendet és azok menetét, ha nem ismeri el a szabálysértés elkövetésének tényét, illetve ha elismeri azt. Ezt követően az egyik r. őrmester szolgálati telefonon keresztül felvette a kapcsolatot a szolgálatirányító parancsnokkal, és közölte vele a történetet. Az egyeztetést követően a szolgálatirányító parancsnok azt az utasítást adta, hogy a panaszost állítsák elő a T. Város Rendőrkapitányságra, és állítsák a szabálysértési hatóság elé, hogy az eljárást gyorsított eljárás keretein belül lefolytassák vele szemben, mivel kiemelt szabálysértést követett el és a szabálysértés elkövetésének tényét nem ismerte el. Az előállítást az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont II. fordulata alapján hajtották végre.

A T. Város Rendőrkapitányságra kb. 11 óra 20 perc körül értek be. Először az előtérben foglalt helyet a panaszos, miközben a r. főtörzsőrmester a szolgálatirányító parancsnoknak jelentette az esetet szóban, akinek utasítására az *Alosztály r. hadnagyával is felvette a kapcsolatot. Közölte a szabálysértési főelőadóval a rövid tényállást, aki megkérdezte, hogy az elkövető helyi lakos-e, amire a r. főtörzsőrmester nemleges választ adott. A r. hadnagy azt mondta, hogy akkor a szabálysértési hatóság nem jár el vele szemben. A r. főtörzsőrmester közölte a szabálysértési főelőadóval, hogy neki eddig egyik alosztály sem közölte azt, hogy csak helyi lakosokat kell előállítani az eljárások lefolytatása végett. A r. hadnagy ezt követően az alosztályvezetővel konzultált, a r. főtörzsőrmester pedig jelentette a szolgálatirányító parancsnoknak a történeteket. A szolgálatirányító parancsnok is azt mondta, hogy ő sem tud ilyen utasításról, véleménye szerint a személlyel szemben történő eljárásnak nincs akadálya a szabálysértési törvény alapján sem. A belső telefonon, míg a szolgálatirányító parancsnok az *Alosztályon tájékozódott, egy r. őrnagy nő kereste őt, de a telefont a r. főtörzsőrmester vette fel. A r. őrnagy nő telefonban szintén azt a tényt erősítette meg, hogy az előállított személlyel szemben el kell járnia a szabálysértési hatóságnak, ő sem látja annak törvényi akadályát. Ezt követően a panaszost a T. település járőrirodában helyezték el, az eljárás lefolytatása érdekében.

A dokumentumok (a személyi szabadságának korlátozásáról szóló jelentés, szabálysértési feljelentés) elkészítéséhez 11 óra 50 perckor körül kezdtek hozzá, az ügyiratok elkészítését is utasításra kezdték végrehajtani, amit a szolgálatirányító parancsnok és az *Alosztály vezetője adott. Az ügyiratokat a r. őrmester készítette el, azokat a szolgálatirányító parancsnok revíziózta, majd iktatták, 13 óra 19 perckor. A panaszost 13 óra 25 perckor adták át az *Alosztály részére, majd pedig a szolgálati gépkocsiban ülő két rendőrt hallgatták meg tanúként, ami kb. 16 óráig tartott. A panaszost 16 óra 10 perckor bocsájtották szabadon, amikor közölték vele a tett intézkedések eredményét.

Az eljárás során a panaszossal szemben udvarias és tisztelettudó magatartást tanúsítottak a rendőrök, annak során teljes mértékben betartották a szervezettel szemben támasztott társadalmi és etikai elvárásokat. A panaszos nem jelzett a rendőri intézkedéssel szemben panaszt az intézkedések alatt, csak annyit jegyzett meg, hogy „időre mentem, a kiesett időm pénzbe kerül”. Az intézkedés során személyi körülményeire nyilatkoztatták, annak során kinyilatkoztatta, hogy policisztás vesebeteg. Kérdésre azonban annak szükségességét nem jelezte, hogy az eljárás során gyógyszeres ellátásra lenne szüksége. Orvosi ellátást nem kért, mert rosszul éreztette magát sem panaszkodott. Látható szervi vagy pszichés betegsége nem volt, külsérelmi nyom nem volt rajta. A panaszos az intézkedések során rosszul éreztette magát, szervezeti hiányállapotra nem hivatkozott, tápanyag vagy ivóvíz szükségletet nem jelzett, illetve nem is kért.

A panaszost a rendőrök nyilatkoztatták: ha 5 óránál tovább tart az előállítás, kérhet élelmezést, amire azonban azt a választ adta, hogy nem kér. A keletkezett iratokból megállapítható, hogy a panaszos az 5 óra 10 perctől elhúzódó intézkedés alatt az intézkedő rendőrök felügyelete alatt 2 óra 25 perctől volt (13 óra 25 perckor az *Alosztályra átadták további intézkedések végett).

b) A szolgálati gépkocsi jobb első ülésén utazó r. őrmester jelentésében szintén előadta azt, hogy – eligazítás alapján – dinamikus ellenőrzést hajtottak végre a kiemelt szabálysértések kiszűrése érdekében, és a feladat-meghatározásban szerepelt, annak észlelése esetén a szabálysértőt a szabálysértési hatóság elé kell állítani. A szolgálatirányító parancsnok ügyeleti helyiségében függesztették ki a kiemelt közlekedési szabálysértéseket, amikor szabálysértési hatóság elé állítás intézkedés alkalmazását kell foganatosítani (ittas vezetés, az elsőbbség és az előzés szabályainak megsértése, a közúti közlekedés rendjének megzavarása, engedély nélküli vezetés, érvénytelen

hatósági engedéllyel vagy jelzéssel való közlekedés, vasúti átjárón áthaladás szabályainak megsértése és megkülönböztető jelzést adó készülékkel kapcsolatos szabálysértés).

A r. őrmester a vélt szabálysértés körülményei tekintetében a r. főtörzsőrmesterrel azonos módon nyilatkozott [ld. Állásfoglalás 4) a) pont], aki szintén előadta, hogy a panaszos a gyalogos-átkelőhely előtt nem lassított, úgy hajtott keresztül, hogy a két gyalogos már az átkelőhelyen tartózkodott az úttesten.

Az intézkedés közlése, a panaszos válasza és az előállítás körülményei, indoka és az eljárók nyilatkozatai vonatkozásában a két rendőri jelentés szintén azonos adatokat tartalmaz. A r. őrmester úgy nyilatkozott továbbá, hogy a dokumentumokat kb. egy óra alatt készítette el, amiket a szolgálatirányító parancsnok ellenőrzött, és megállapította, hogy az intézkedés jogszerű és szakszerű volt. Az ezt követő intézkedések tekintetében a r. őrmester jelentése új információt nem tartalmaz.

A r. őrmester a r. főtörzsőrmesterrel szó szerint egyezően nyilatkozott a panaszos betegsége, egészségi állapota tekintetében, illetve „tápanyag vagy ivóvíz szükségletet nem jelzett, nem is kért”. Nyilatkoztatták az öt órán túli előállítása esetére az élelmezésről, amire azt a választ adta, hogy nem kér.

c) A másik r. őrmester jelentésében úgy nyilatkozott, hogy a szolgálati gépkocsi hátsó ülésén ült, ezért nem észlelte teljeskörűen a szabálysértés elkövetését.

A r. őrmester is megjegyezte, hogy az aznapi eligazításon elhangzott, illetve a napi feladatok ellátásához szükséges eligazító lapon is szerepelt, hogy a kiemelt közlekedési szabálysértőket lehetőség szerint hivatali munkaidőben elő kell állítani a gyorsított szabálysértési eljárás lefolytatása céljából.

A rendőrség épületében a rendőr személyőrzési feladatokat látott el, amelynek ideje alatt a panaszos rosszullette, szervezeti hiányállapotra nem hivatkozott, tápanyag vagy ivóvíz szükségletet nem jelzett. Nyilatkoztatás alapján hogy nem kért élelmet az öt órán túli fogvatartása esetére.

Az eljárás során vele szemben udvarias és tisztelettudó magatartást tanúsítottak, annak során teljes mértékben betartották a rendőrséggel szemben támasztott társadalmi és etikai elvárásokat.

13 óra 25 perckor, amikor a r. hadnagy átvette a panaszost, nem jelzett panaszt az állapotával, vagy az intézkedéssel kapcsolatban.

5) A T. Város Rendőrkapitányság * Alosztály r. őrnagy vezetőjének jelentése az alábbi információkat tartalmazza.

2019. február 26-án 13 óra 8 perckor kapta kézhez a panaszos szabálysértési eljárása során keletkezett ügy iratait, és azt szignálta a feljelentett szabálysértésnek megfelelően. Az iktatás 13 óra 19 perckor történt meg, és azt 13 óra 23 perckor vette át a szabálysértési főelőadó a közalkalmazottól. Ezt követően az iratok karbantartását végezte el, majd 13 óra 25 perckor az ügyfélváróban a személyes szabadságot korlátozó iraton a panaszost átvette és az egyik irodába

kísérte, meghallgatás céljából. A meghallgatás 13 óra 29 perckor kezdődött és 14 óra 20 percig tartott.

A r. főtörzsőrmester meghallgatása 14 óra 23 perctől 14 óra 46 percig tartott, a r. őrmester meghallgatása pedig 14 óra 47 perctől 15 óra 7 percig tartott. A panaszos mindkét tanú meghallgatásánál jelen volt. Ezt követően az ügy elbírálása, majd az ügydöntő határozat meghozatala történt meg, 16 órakor (az eljárást bizonyítottság hiányában megszüntették). A döntés kihirdetését követően, 16 óra 10 perckor a panaszost szabadon bocsátották.

Az eljárás során az eljárás alá vont személyt arra nem nyilatkoztatták az * Alosztályon, hogy élelmezést kér-e, ennek szükségét a panaszos részükre nem jelezte. Vízigényét, szomjasságát szintén nem jelezte.

Meghallgatása során a panaszos elmondta, hogy policisztás vesebeteg, azonban az eljáró kérdésére nem jelezte annak szükségességét, hogy gyógyszerellátásra lenne szüksége. A panaszos egészségi állapotában az előállítás időtartama miatt nem állt be negatív változás, nem jelzett rosszul létet, orvosi vizsgálat vagy ellátás nem vált szükségessé.

III.

A panaszos sérelmezte azt, hogy előállítása miatt kiesett a munkavégzésből, ami jelentős anyagi hátránnyal járt a munkahelye számára is.

1) A Testület hatáskörét az Rtv. szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése értelmében az, akinek a IV-V. Fejezetben – a 46/A-46/C. § kivételével –, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

- a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy
- b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően
 - ba) az országos rendőrfőkapitány,
 - bb) a belső büntmegelőzési és büntfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy
 - bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója bírálja el.

Az Rtv. idézett rendelkezése szerint a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések tartoznak, amelyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel, más esetekben érdemi vizsgálatot nem folytathat. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
 - a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (pl. igazoltatás, ruházat- csomag- jármű- átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés),
 - a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlátás),
- tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A Testület hatáskörére vonatkozó rendelkezések alapján nincs lehetősége arra, hogy a rendőri intézkedés következtében beállt anyagi kár tekintetében állást foglaljon. Kártérítés kérdésében a polgári bíróság dönt a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény alapján.

IV.

A panaszos sérelmezte előállítását, annak időtartamát, fogvatartása alatt az étkezés biztosításának mellőzését. Panaszolta továbbá azt, hogy a rendőrök nyomást akartak rá gyakorolni a szabálysértés elismerése érdekében. A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – **megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, a IV. cikke szerint személyi szabadsághoz való jogát, és a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.**

1) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrségnek keletkezett-e a helyszínen intézkedési kötelezettsége.

A panaszbeadvány szerint a panaszos gépkocsival közlekedett a közúton, megtartotta a közlekedési előírásokat. Álláspontja szerint nem volt köteles elsőbbséget biztosítani a szembe sávban a gyalogos-átkelőhelyre lelépő gyalogosoknak, őket nem zavarta az áthaladásban, és nem veszélyeztette őket.

A rendőrségi dokumentumok közül az elsődleges (előállítás végrehajtásáról, kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló) jelentés, illetve a szabálysértési feljelentés azt tartalmazza, hogy a kérdéses napon a rendőrök dinamikus ellenőrzést hajtottak végre, amikor észlelték azt, hogy a panaszos a gyalogosoknak nem biztosított elsőbbséget. Térfigyelő kamera felvételét nem tudtak beszerezni az eljárás során.

Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 2. pontja szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében.

Az Rtv. 13. §-a szerint továbbá a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-a továbbá az alábbiak szerint rendelkezik. A rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki, vagy helyszíni bírság kiszabása helyett – ha a szabálysértési eljárásról szóló törvényben megállapított feltételek fennállnak – szóbeli figyelmeztetést alkalmaz.

Az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezésein túl a Testület álláspontja szerint további jogszabályi rendelkezések hívhatók fel. A KRESZ 43. §-a rögzíti a gyalogosokkal szemben

tanúsított magatartás előírásait. A jogszabályhely (1) bekezdése szerint kijelölt gyalogos-átkelőhelyen a járművel a gyalogosnak elsőbbséget kell adni. Útkereszteződésnél a bekanyarodó járművel – kijelölt gyalogos-átkelőhely hiányában is – elsőbbséget kell adni a gyalogosnak, ha azon az útesten halad át, amelyre a jármű bekanyarodik. A (2) bekezdés szerint továbbá azt a helyet, ahol az (1) bekezdés értelmében a gyalogosnak elsőbbsége van, a jármű vezetőjének csak olyan sebességgel szabad megközelítenie, hogy a jármű vezetője az elsőbbségadási kötelezettségének eleget tudjon tenni. A jármű vezetőjének a kijelölt gyalogos-átkelőhelyet csak fokozott óvatossággal és olyan sebességgel szabad megközelítenie, hogy a járművel, amennyiben szükséges, a gyalogos átkelőhely előtt meg is tudjon állni. A szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) XXVII. Fejezete tartalmazza a kiemelt közlekedési szabálysértéseket, a Szabs. tv. 218. §-a az elsőbbség és az előzés szabályainak megsértése szabálysértését, amit annak a járműnek a vezetője követ el, aki az elsőbbségre vagy az előzésre vonatkozó szabályokat megszegi.

A Testület a vonatkozó jogszabályhelyek ismertetését követően utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a szabálysértési hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – akkor, amikor a rendőrség az intézkedés jogalapjaként szabálysértés elkövetésének észlelésére hivatkozik – az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, felmerülhetett-e bármely jogellenes cselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztethetett. A rendelkezésre álló adatok alapján a kérdésre a Testület igennel felelt.

A Testület megítélése szerint a panaszos közlekedési magatartásának rendőrök általi észlelése olyan körülmény, amely a közlekedésbiztonság, ezáltal a közbiztonság védelme érdekében, az Rtv. idézett 13. §-a alapján intézkedési kötelezettséget keletkeztetett. A rendőri intézkedés kezdeményezésével nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

2) Testület ezt követően abban foglalt állást, hogy a panaszos előállítása jogszerű és indokolt volt-e.

a) A panaszos előállítása valamennyi rendőrségi dokumentum szerint az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont II. fordulata alapján történt. A hivatkozott törvényhely szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható. A fenti rendelkezés a rendőrnek mérlegelési lehetőséget biztosít.

A rendőrségi dokumentumok egyezést mutatnak annak vonatkozásában, hogy a rendőrök a panaszos milyen cselekvése alapján és milyen szabálysértést láttak megvalósulni a helyszínen: a kijelölt gyalogos-átkelőhelyen a panaszos a gépjárműjével nem adott elsőbbséget a gyalogos részére, és sebesség csökkentése nélkül áthaladt az átkelőhelyen.

A panaszos ezzel szemben úgy nyilatkozott, hogy felmérte: a gyalogosok megzavarása nélkül tud áthaladni a gyalogos-átkelőhelyen.

b) A Testület felhívja a figyelmet arra, hogy a rendőrség által hivatkozott előállítási ok esetén két feltételnek együttesen kell teljesülnie. Az első feltétel, hogy szabálysértésnek az egyszerű gyanúja fennálljon, ez esetben is csak akkor lehet előállítást fogantatosítani, ha az eljárás azonnal

lefolytatható, azaz a Szabs. tv. 124. §-a szerinti gyorsított bíróság elé állítás lefolytatása céljából alkalmazhatja jogszerűen, amikor annak valamennyi törvényi feltétele fennáll.

Az első feltétel, azaz a Szabs. tv. 218. §-a szerinti szabálysértést az követi el, aki az elsőbbségre (vagy előzésre) vonatkozó szabályokat megszegi. Az elsőbbség-adás a kijelölt gyalogos-átkelőhelyen kötelező, ami azonban nem teremt egyértelműen megállási kötelezettséget olyan esetben, amikor a járművel ellentétes irányból érkezik a gyalogos, amennyiben a jármű úgy tud a gyalogos előtt elhaladni, hogy irányváltoztatás és sebességváltoztatás nélkül sem kerül a gyalogos annak hatókörébe. A gyalogos elsőbbséghez való jogát ez nem érinti. A Testület ehelyütt ismételten utal arra, hogy a panaszos cselekményének tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja.

A Szabs. tv. 73. §-a szerint a rendőrség szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés esetén a tetten ért eljárás alá vont személyt gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából őrizetbe veheti. A tettenérésre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni akkor is, ha a szabálysértés helyszínéről elmenekült elkövetőt a rendőrség az elkövetéstől számított negyvennyolc órán belül elfogja. [(1)] A szabálysértési őrizet a bíróság érdemi végzésének meghozataláig, de – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – legfeljebb hetvenkét óráig tart. Az eljárás alá vont személyt nyomban szabadon kell bocsátani, ha a szabálysértési őrizet tartama alatt a bíróság a gyorsított eljárást nem folytatta le vagy nem szabott ki szabálysértési elzárást. [(2)].

Az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont II. fordulata alapján csak akkor lehetséges az előállítás, ha az eljárás azonnal lefolytatható. Összhangban az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésével továbbá az is megállapítható, hogy az eljárás azonnali lefolytatásáról abban az esetben beszélhetünk, amennyiben legfeljebb 12 (8 + 4) órán belül érdemi döntés hozható. Emellett az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság elve általános követelményének is érvényesülnie kell a szabadságelvonással járó intézkedés esetén. A Testület mindezekre tekintettel korábbi állásfoglalásaiban kimondta, hogy kizárólag olyan cselekmények esetében alkalmazható ez a fajta előállítás, amelyeket szabálysértési őrizet, bíróság elé állítás vagy büntetőeljárásban őrizet vagy bíróság elé állítás követ [például a Testület 27/2016. (II. 4.) sz. állásfoglalása]. A Testület ezen álláspontját támasztja alá a Dr. Márton Anikó (r. százados), a Nemzeti Közszerológati Egyetem korábbi oktatója egy 2014-ben készített tanulmányban (A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet anomáliái), sőt továbbvitte a gondolatot: „A kiterjesztő értelmezés elfogadása törvénytelen és jogalap nélküli előállítások végrehajtásához vezetne, amellyel összefüggésben ’elkövetett’ cselekmény alkalmas lehet a Btk. 304. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő jogellenes fogvatartás büntetnének megállapítására [...] Ebből kifolyólag pedig a rendőrségnek kártérítési kötelezettsége is keletkezhet, hiszen az Alaptörvény IV. Cikk (4) bekezdése értelmében ’akinek szabadságát alaptalanul vagy törvénytelenül korlátozzák, kárának megtérítésére jogosult’ ”.

A Testület megállapítása szerint a rendőr az előállítást az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont II. fordulata a Szabs. tv. 124. §-a szerinti gyorsított bíróság elé állítás lefolytatása céljából alkalmazhatja jogszerűen, amikor annak valamennyi törvényi feltétele fennáll. Ebből következően mindazon esetekben, amikor a szabálysértés észlelése esetén a rendőr helyszíni bírság kiszabásával lép fel a jogsértő cselekmény elkövetőjével szemben, vagy amikor szabálysértési feljelentést tesz, ami alapján meghallgatás nélküli eljárásban hoz határozatot (102. §), vagy meghallgatás alapján (104. §) dönt a szabálysértési felelősség kérdésében – ismételten hangsúlyozva a fentebb rögzítetteket, miszerint a rendőr döntési jogosultsággal bír, hogy melyik formát választja – nem lehet az előállítást „az eljárás azonnal lefolytathatóságára” hivatkozva fogatosítani.

Jelen esetben a rendőrség nem ezzel a lehetőséggel élt, hanem a Szabs. tv. 104. §-ának megfelelően, a tényállás tisztázása érdekében bizonyítást folytatott le (szabálysértési eljárás keretében meghallgatta a panaszost, illetve két rendőrt tanúként).

A fentieknek megfelelően a Testület arra a megállapításra jutott, hogy az intézkedő rendőröknek nem volt az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pontja alapján (sem az Rtv. más rendelkezése alapján) jogalapjuk a panaszos előállítására (mivel nem az ehhez megfelelő szabálysértési eljárást választották), így a személyi szabadsághoz való alapvető jogát jogszerűtlen korlátozásnak vetette alá a rendőrség.

c) A Testület továbbá a r. főtörzsőrmester jelentésében foglaltak tekintetében az alábbiakra hívja fel a rendőrség figyelmét.

A rendőr úgy nyilatkozott, hogy a kapott eligazítás szerint kiemelt szabálysértések észlelése esetén a szabálysértőt a szabálysértési hatóság elé kell állítani, ugyanakkor abban „nem szerepelt olyan tényre vonatkozó utasítás, hogy kit kell vagy kit nem kell előállítani a hatóság elé, értve ezen tényt arra vonatkozólag, hogy az adott személy helyi lakos, más város lakója vagy esetleg külföldi személyről van szó. Ezen tényre a korábbiakban sem volt semmilyen célirányos utasítás”. A rendőrség épületében történt eseményekkel kapcsolatban pedig kifejtette, hogy a szolgálatirányító parancsnok sem tud olyan utasításról, hogy nem helyi lakosokkal szemben nem lehet eljárni.

A Szabs. tv. – más jogszabályokhoz hasonlóan – meghatározza a hatóság hatáskörére és illetékességére vonatkozó szabályokat. A Szabs. tv. 40. §-ának (1) bekezdése szerint a szabálysértési eljárás lefolytatására az eljárás alá vont személy lakóhelye szerinti szabálysértési hatóság illetékes. A törvényhely (2) bekezdése kimondja, hogy amennyiben a szabálysértési eljárás gyorsabb és eredményesebb lefolytatása indokolja, az eljárás alá vont személy tartózkodási helye, munkahelye, az elkövetés helye, továbbá a szabálysértés felderítésének helye szerint illetékes szabálysértési hatóság is eljárhat.

A rendőrség a szabálysértési hatóság illetékességére vonatkozó szabály alapján sem döntött helyesen akkor, amikor a budapesti lakos panaszost a T. Város Rendőrkapitányságra állította elő az eljárás lefolytatása érdekében. A panaszos lakóhelye az igazoltatása során azonnal tisztázódott. *A Testület felhívja a figyelmet, hogy a jogalkalmazótól elvárható az, hogy a hatásköri és illetékességi szabályokat ismerje.*

Jelen esetben a Testület megállapítja azt, hogy a rendőrség jogalap nélkül foganatosította a panaszos előállítását, ami által súlyosan sérült a személyi szabadsághoz való joga.

A Testület felhívja a figyelmet arra, hogy már több állásfoglalásában jelezte azt, miszerint az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont II. fordulatra alapozott előállításnak szigorúan meghatározott feltételei vannak. A rendőrség által számos esetben hivatkozott „gyorsított szabálysértési eljárás”-nak nem biztosít jogalapot a hivatkozott törvényhely. Ilyen döntések olvashatók a Testület 190/2018. (IX. 27.) számú, avagy 88/2019. (II. 28.) számú állásfoglalásaiban.

3) Tekintettel az állásfoglalás IV. rész 2) pontjában foglaltakra – arra, hogy már önmagában a személyi szabadságot korlátozó intézkedés is jogszerűtlen és indokolatlan volt – nem vizsgálta annak időtartama arányosságát. A több órán keresztül történt szabadságelvonás – a panaszos

személyét érintő eljárás cselekmények hiányában – miatt az időtartam súlyosítja az alapjogi sérelem mértékét.

4) A panaszbeadványnak az előállítás egyéb körülményére vonatkozó részei tekintetében (egyrészt abban a kérdésben, hogy a rendőrök által közölt egy-másfél óra helyett öt órát meghaladó volt a fogvatartás, másrészt pedig a rendőrség nem biztosította a panaszos étkezését) a Testület külön érdemi vizsgálatot nem folytatott, tekintettel arra, hogy a panaszolt előállítás maga is jogsértő volt.

5) A panaszbeadvány szerint e rendőrök ijesztgették a panaszost egyrészt azzal, hogy van kamerafelvétel, ami alapján egyértelműen megállapítható lesz a felelőssége, másrészt pedig azt mondták, hogy a feljelentés esetén a büntetés a kétszerese lesz a helyszínen kiszabhatónak.

Az elsődleges jelentés mindössze annyit tartalmaz, hogy a panaszos a vele közölt szabálysértést nem ismerte el. Az intézkedő rendőrök az utólag készített jelentésben egybehangzóan úgy nyilatkoztak, hogy a panaszos a neki elmondottakat tudomásul vette, de közölte, hogy a szabálysértést nem követte el, és az elkövetés tényét vitatta. A helyszíni intézkedések alatt közölték a rendőrök az eljárási rendet és azok menetét, ha nem ismeri el a szabálysértés elkövetésének tényét, illetve ha elismeri azt. Az eljárás során a panaszossal szemben udvarias és tisztelettudó magatartást tanúsítottak a rendőrök, annak során teljes mértékben betartották a szervezettel szemben támasztott társadalmi és etikai elvárásokat.

A Testület a panasz ezen része tekintetében utal az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondatára, amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Ezen törvényi rendelkezéssel összefüggésben a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire, különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége. Ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület továbbá felhívja a figyelmet a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) foglalt követelményekre is, amelyek ugyan nem minősülnek jogszabályi előírásoknak, azonban alapjaiban meghatározzák a rendőri hivatás értékeit, megtestesítik az állampolgárok rendőrökkel szemben támasztott elvárásait, erkölcsi iránymutatásul szolgálnak, illetve morális alapot biztosítanak a rendőrség és az egyes rendőrök számára. Az Etikai Kódex 1. pontja szerint a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie”. Az Etikai Kódex 5. pontja kimondja, hogy „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint pedig a rendőr „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület a fentieken túlmenően utal a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakra, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is elsősorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba

kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A Testület – az egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján – nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a rendőri bánásmód kérdésében, ezért a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

V.

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján jelen ügyben azt a megállapítást tette, hogy a rendőrök jogszerűen vonták intézkedés alá a panaszost és gépjárművét, ami által nem sérült a tisztességes eljáráshoz való joga. A panaszos előállítása ugyanakkor jogalap nélkül történt, ami súlyosan sértette a személyi szabadsághoz való jogát. A rendőri bánásmód vonatkozásában – az egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján – nem tudott megnyugtatóan állást foglalni, ezért a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

Az alapjog sérelme elérte azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozza. Ennek megfelelően a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület ismételten, nyomtatékosan felhívja a rendőrség figyelmét, hogy a Szabs. tv. nem tartalmaz szabályokat olyan, a rendőrség által „gyorsított szabállysértési eljárásnak” nevezett eljárási formára, amelyben a panaszos előállítását követően a meghallgatásával (vagy meghallgatása nélkül) határozat születik, amit helyben kézbesítenek is számára. Ezért az ilyen „eljárás” lefolytatásához – az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont II. fordulatára hivatkozással – történő előállítás ezen okból kifolyólag sem felel meg a jogszabályoknak.

Budapest, 2019. május 9.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag helyett
Dr. Lukács Tamás elnök

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag